

Høringsinnspill til Stortingets behandling av Helse og samhandlingsplan 2024 – 2027

Rusfeltets hovedorganisasjon er landet største interesse- og paraplyorganisasjon på rusfeltet med 158 medlemsvirksomheter og organisasjoner. Vårt utgangspunkt er derfor rusfeltets ansatte, rusfeltets pasienter og deres familie og venner.

RHO samler og formidler kunnskap om rus, fordi rus påvirker menneskers liv.

RHO deler regjeringens syn på utfordringene i helsevesenet.

- Nok tilgang til personell
- Dårlig samordning mellom tjenestene
- Likeverdig tilgang på tjenestene

RHO mener de seks overordna grepene som regjeringen presenterer er gode og vi er ikke i tvil om de gode intensjonene for å sikre en god helsetjeneste for alle i framtiden.

Vi merker oss at regjeringen i stor grad skriver «alle». Det er vi naturlig nok fornøyd med.

Selv om regjeringen bruker «alle» er vår erfaring imidlertid at pasienter med rusmiddelproblemer og deres familier/pårørende rammes hardere av utfordringene enn mange andre pasientgrupper. Her tenker vi spesielt på dårlig samordning og likeverdig tilgang til helsetjenester. Her kan vi vise til rapporter fra Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM), fra Statens undersøkelseskommissjon for helse- og omsorgstjenesten (Ukom) og Statens helsetilsyn.

Vår bekymring, i en tid hvor helsetjenesten er under press, er at ruspasienter og deres familier vil bli avvist oftere enn andre eller at tilbudet de tilbys kvalitativt blir dårligere. Videre at de utsettes for betydelig diskriminering og stigmatisering i møte med helse- og omsorgstjenestene. Det skjer allerede i dag. Det viser rapporten fra NIM 16. februar 2024.

For mennesker med rusrelaterte problemer er ofte konsekvensene større, i noen saker fatale, når samordningen blir dårlig, jmf Helsetilsynets rapport om Mina og Mille saken. Nye organisasjonsformer må ikke bety opplevd lavere kvalitet.

Det forventes at pårørendesituasjonen vil endres i tiden som kommer, med større ansvar knyttet til omsorgsoppgaver. Pårørenderollen knyttet til rusmiddelproblemer er ofte beheftet med skam og kompliserte familierelasjoner. Noen pårørende må sette tydelige grenser for å ivareta andre familiemedlemmer, egen økonomi og helse. På den andre siden er det å anse familie og pårørende som en ren ressurs ofte unyansert gitt at mange rusmiddelavhengige har brutt med sin familie grunnet vanskelige oppvekstforhold.

RHO mener det er viktig at ruspasienter og deres pårørende får tilstrekkelig oppmerksomhet og må på enkelte områder sikres positiv særbehandling. Vi venter derfor i spenning på regjeringens Forebyggings- og behandlingsreform som vi mener er viktig i hvilke tiltak regjeringen legger til grunn for å redusere antall personer som opplever problemer med sin rusbruk og dem som skal gis behandling for sin problemfylte bruk.